

Hjortens Udde

Svenskt nr: 922400
Int.nr: C 0415-18
Lat./Long.: N 58 38, O 12 40
Tidigaste fyr år: 1852
Nuvarande fyr år: 1852
Automatiserad år: 1954
Avbemannad år: 1982
Tornets höjd: 15 m
Lyshöjd över havet: 18 m
Lysvidd: 13,5 nm

Original optik: (Sideralskensspegelapparat med försilvrad spegel (diameter 45 cm) och envekgig rovoljelampa (förbrukning 5 cl/tim) med föränderlig oljeyta)

Nuvarande optik: 4:e ordn. (500 mm) dioptrisk trumlins med 5+5 inslipade ringar, Barbier & Bernard 1898

Fyrapparat: 300W 240V lampa (reserv 2x20W 10,3V), klipp

Övrig utrustning: Landkabel, batterier, RC, DGPS utrustning

Byggnadsmaterial: Trä

Tornets färg & form: Vitt sexkantigt upptill avsmalnande torn

Fyrplatsbostäder: Fyrvaktarbostaden (3 rum och kök) disponeras av SjöVs fritidsnämnd.

Ägare: SjöV

Kontaktperson: Lars Eléhn 0532-71854

Vägbeskrivning: Bilväg Vänersborg - fyren ca 40 km. Kör väg 45 norrut från Vänersborg, tag av vid Erikstad och kör via Grinstad till Hjortens udde.

Övrig information: Fyren, ritad av Nils Gustaf von Heidenstam, är ur byggnadshistorisk synvinkel intressant då den tillsammans med fyrarna på Malören och Fjuk, uppförda 1851-52, gavs den form som sedan skulle utvecklas ytterligare i Heidenstams järnfyrar. Fyren är den enda i Vänern som byggts och drivits av Kungliga Lotsverket. Hjortens Udde och Fjuk (Vättern) behövdes då sjöfarten på de stora sjöarna hade ökat markant sedan man öppnade Göta Kanal 1832. Fyren tändes september 1852, klassificerades som stillastående ledfyrt och dess sken syntes 2-2½ mil vid klart väder. Bostadshuset från 1852 tillbyggdes 1872 för att inrymma två lägenheter.

År 1888 byttes rovoljelampan ut mot en envekgig fotogenlampa med föränderlig bränsleyta. År 1895 byttes den ursprungliga sideralskensspegelapparaten ut mot en roterande parabolisk spegel (spegeldiameter 50 cm) som satt på en axel vilken drevs av ett urverk med lod (vikt 37 kg) och hade en omloppstid på 5 sekunder. Fyrljuset kom från en nyinstallerad envekgig fotogenlampa med oföränderlig bränsleyta. År 1899 övertogs fyren av Vänerens Seglationsstyrelse. Vid automatiseringen 1954 utbyttes fotogenlampan mot elektrisk lampa (250W 220V) med AGA-reserv. Gasreserven byttes 2007 mot batterireserv. Sedan 1993 är Hjortens udde en referensstation för DGPS.

Skydd enligt lag: Föreslagen som byggnadsminne